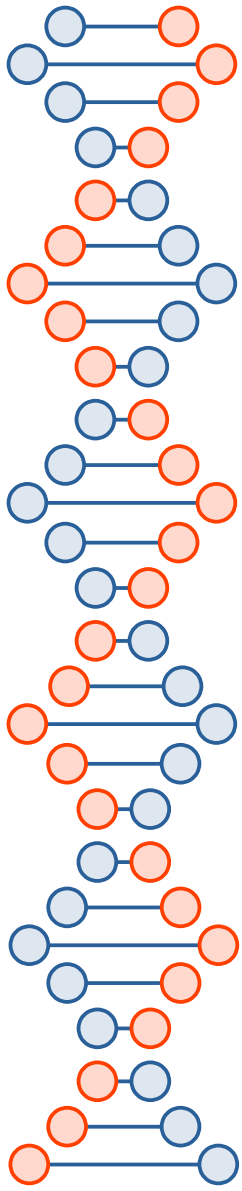

КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ У ДОКУМЕНТИМА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА ГРАДА БОРА

Топлица Марјановић

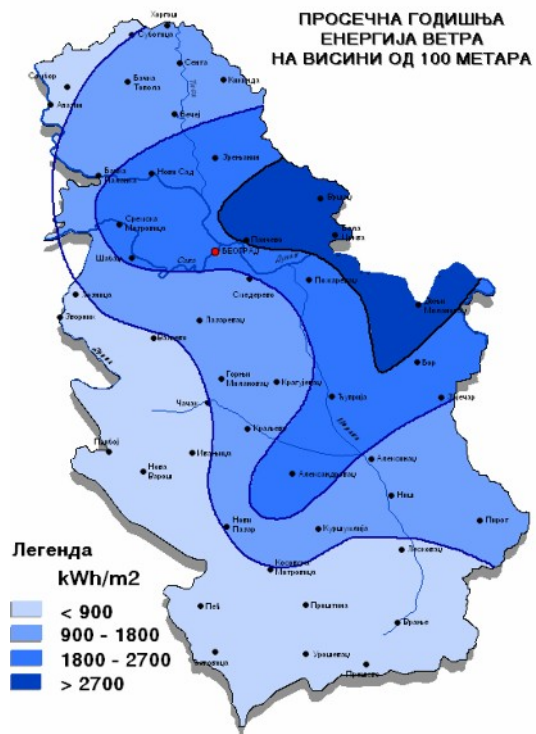
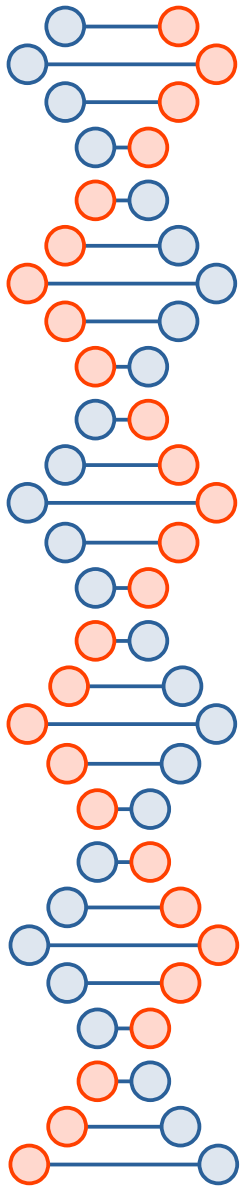
Бор, 24. 10. 2023

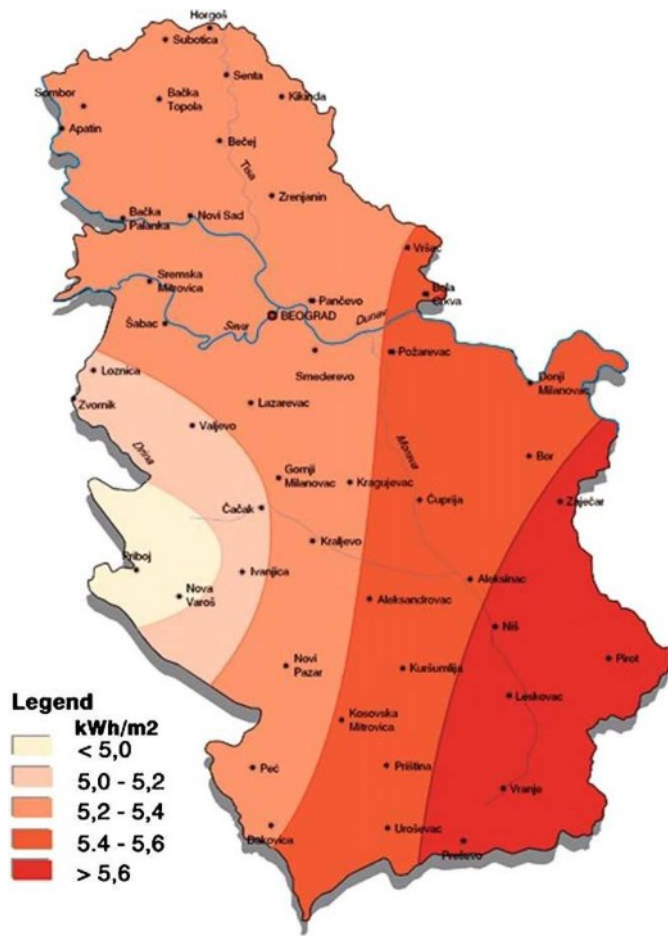
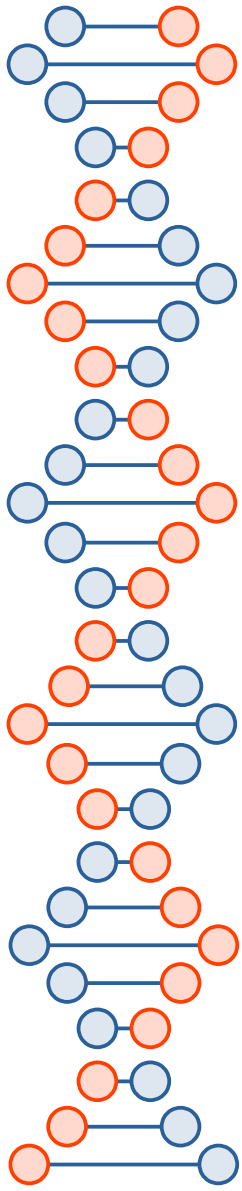
ЗАШТО СУ КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ ВАЖНЕ ЗА БОР

1. Рударство је велики извор азотних гасова и угљен диоксида,
2. Велики је потрошач енергије,
3. Површинским коповима, одлагалиштима рударске раскривке и флотоцијске јаловина деградиране су велике површине. Рекултивацијом могу постати понори угљеника
4. Отпадна топлота из металуршко – хемијских погона
5. Источна Србија је најпогођенија климатским променама
6. Постоје велике могућности коришћења обновљивих извора енергије

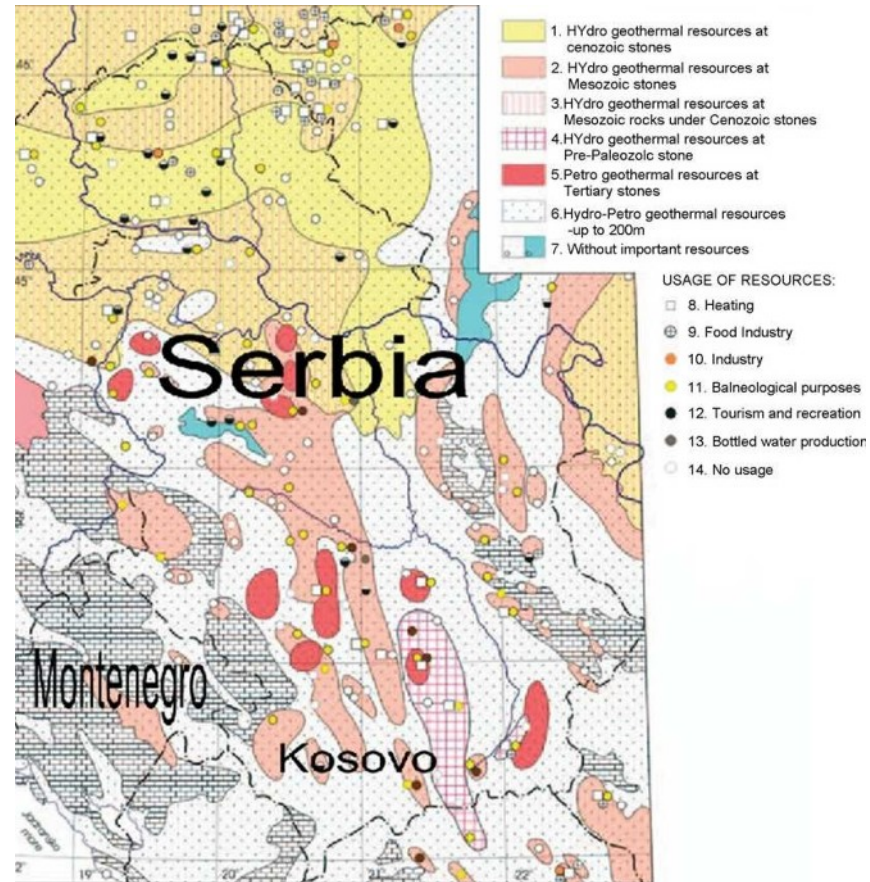
ЕНЕРГИЈА ВЕТРА

ЕНЕРГИЈА СУНЦА

ГЕОТЕРМАЛНА ЕНЕРГИЈА

ЗАКОНСКИ ОСНОВ

ДОКУМЕНТИ ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ:

- *документи развојног планирања:*

- планови развоја,
- просторни планови,
- урбанистички планови

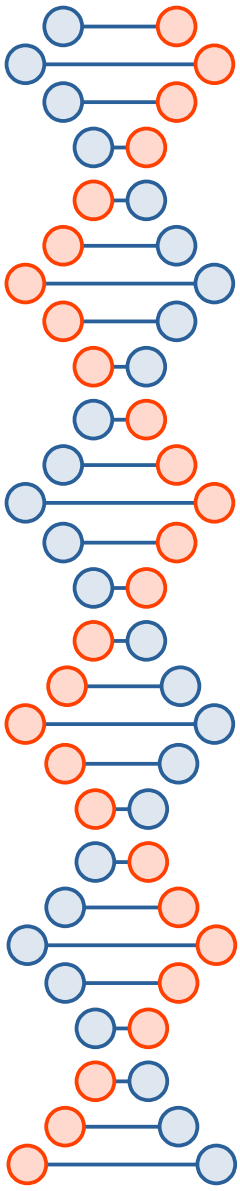
- *документи јавних политика:*

- стратегије,
- програми,
- концепти политика,
- акциони планови

- остали плански документи

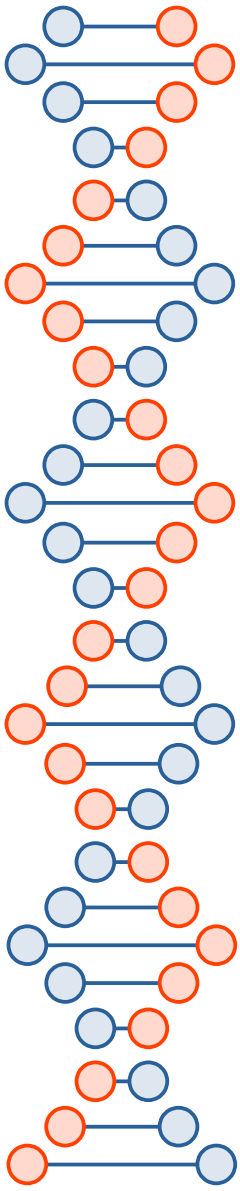
ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ

- Просторни планови посебне намене:
 - ПППН рудника Чукару Пеки
 - ПППН мреже магистралних и разводних гасовода Источне Србије
 - Просторни план утицаја рудника Велики Кривељ - Церово
- Просторни план Града Бора
- Урбанистички планови:
 - Генерални урбанистички план,
 - Планови генералне регулације,
 - Планови детаљне регулације

ПППН ГАСОВОДА

- СТАТУС: рани јавни увид
- Основни циљеви:
утврђивање **смерница за подршку развоју** привреде, становништва, насеља и активности, у погледу снабдевања поузданим енергентом, **уз уважавање** економских, техникотехнолошких, **еколошких**, социјалних и просторно-функционалних критеријума реализације система; обезбеђење услова за реализацију, усклађивање и боље функционисање инфраструктурних система у окружењу коридора гасовода.

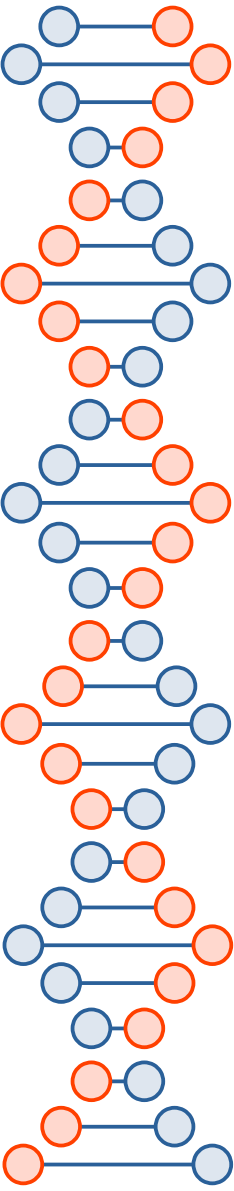

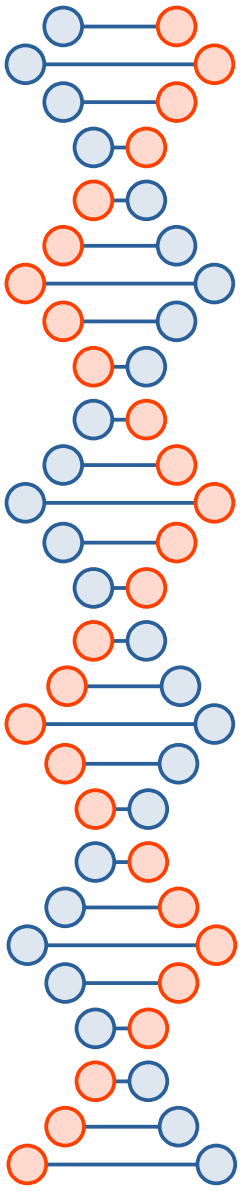
ПППН ЧУКАРУ ПЕКИ

- Усвојен – Уредба (Сл, гласник РС бр. 1/2020)
- Циљ у области енергетика и енергетска ефикасност: повећање енергетске ефикасности и испитивање могућности коришћења обновљивих извора енергије
- Није дефинисан циљ смањења емисије ГХГ и прилагођавања климатским променама
- Један од основних циљева је очување станишта и ремедијација деградираних површина

„Климатске промене које су евидентне у последње време могу имати значајан утицај на функционисање рударског комплекса и услове заштите животне средине на Планском подручју и окружењу“

КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

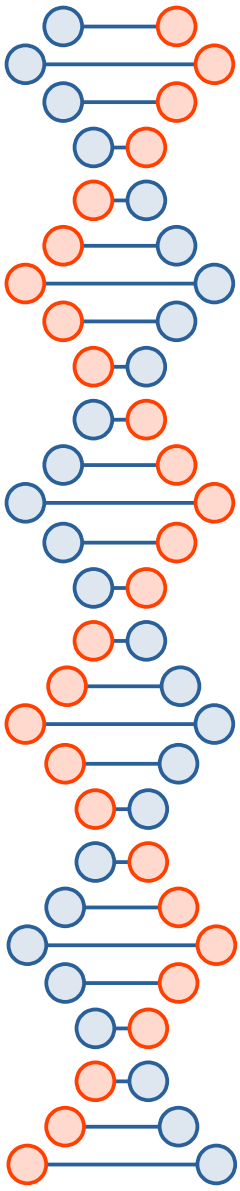
-
- одбрану од великих вода приликом екстремних падавина (пре свега у зони депонија);
 - снабдевање технолошком водом у време дуготрајних суша;
 - појави клизишта и ерозије;
 - исушивања пољопривредног и шумског земљишта; отежану рекултивацију;
 - урушавање приступних саобраћајница/оне могућавање директног саобраћајног приступа руднику услед екстремних падавина;
 - повећан ризик од пожара услед ексцесивних топлотних таласа (топлотних екстрема);
 - отежано снабдевање водом за пиће/повећање потреба за пијаћом водом како суседних насеља тако и потрошача на Планском подручју.

ПРОСТОРНИ ПЛАН КРИВЕЉ - ЦЕРОВО

Статус – усвојен 1995. године

- Дате су техничко – технолошке и биолошке мере заштите од високих концентрација прашине (санитарне зоне, рекултивација)
- Није приказана емисија ГХГ и предвиђене мере прилагођавања климатским променама

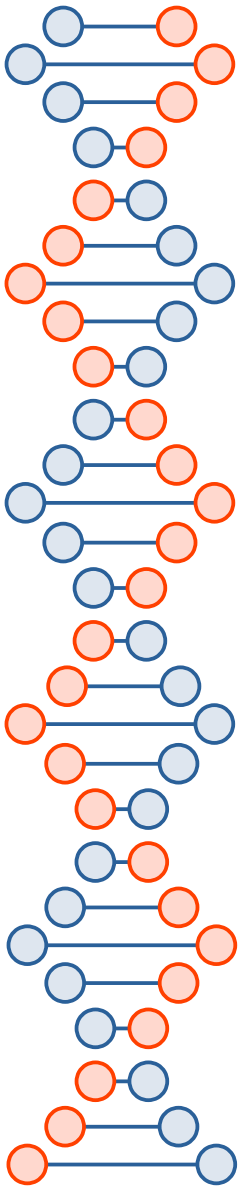

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БОР

- Статус: усвојен 2015. године
- Евидентиране 6 локације за мини хидроелектране, донета одлука о забрани изградње 2021. године.
- Простор располаже значајним потенцијалом ветра. Потребно снимање на микролокацијама.
- Подручје располаже значајним потенцијалом биомасе и геотермалне енергије,
- Сунчева енергија се може користити само за припрему топле воде,
- Није процењена емисија ГХГ и потребе пролагођавања климатским променама.

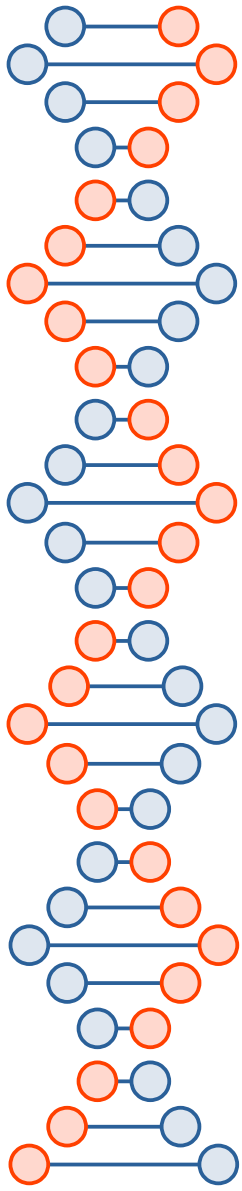
ПЛАНОВИ ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

- План генералне регулације градског наесеља (2018),
- План генералне регулације туристичког комплекса „Црни врх“ (2017)
- План генералне регулације туристичког комплекса „Брестовачка бања - Борско језеро“ (2017)
- План генералне регулације туристичког комплекса „Стол“ (2017)
- Ни у једном плану нису уграђене одредбе о климатским променама

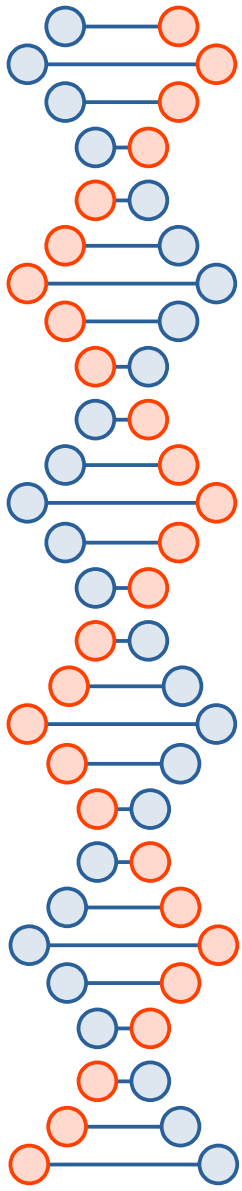
ПЛАНОВИ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

- ***План детаљне регулације простора ветроелектрана Црни Врх***
- Статус – у току усвајање три ПДР у општинама Бор, Жагубица, Мајданпек
- Дат прорачун смањења емисије угљеникових оксида при производњи електричне енергије у односу на производњу исте количине енергије сагоревањем лигнита
- Нису дати нето ефекти смањења емисије угљеникових оксида
- Нису дате мере прилагођавања климатским променама

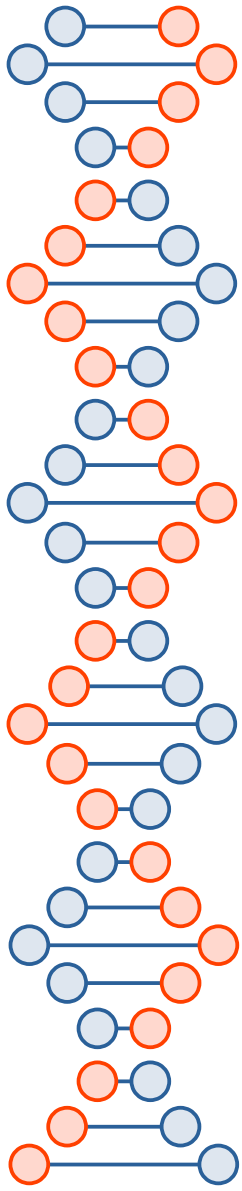
ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „СНАГА ИСТОКА“

- Статус – рани јавни увид 2023. године
- Простор на коме ће се градити:
 - Шумско земљиште69,23%
 - Пољопривредно земљиште 30,50 %
- Планирана изградња на посторима Еко – мреже и прострима биодиверзитета од међународног значаја
- Не разматра питања нето ефеката смањења емисије ГХГ и прилагођавање климатским променама

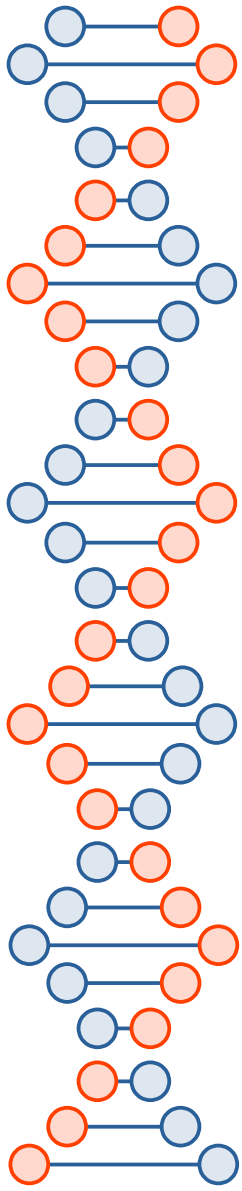
ПЛАНОВИ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ СОЛАРНИХ ЕЛЕКТРАНА „БРЕСТОВАЦ 1 И 2“

- Одлука – процес доношења 2023.године
- Дати су услови из Просторног плана општине Бор у којима није разматрано питање климатских промена

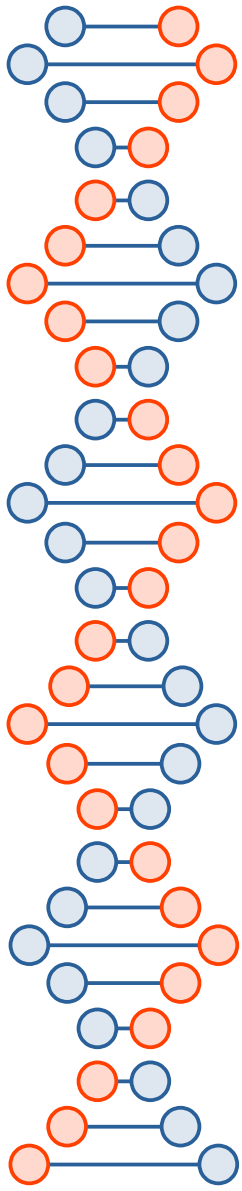
ПЛАНОВИ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НОВИХ НАСЕЉА

- ***Насеље Трујканов поток***
 - Статус – у току израда плана
 - У одлуци нема услова о климатским променама
- ***Стамбено насеље Чокањица***
 - Статус – у току доношење одлуке о изради плана
 - У нацрту одлуке за рани јавни увид нема услова за климатске промене

СТРАТЕГИЈА ЛОКАЛНОГ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОР од 2011 – 2021. године

- Статус – усвојена 2013. године
- Стратешки приоритети:
 - Развој алтернативних извора енергије:
 - Соларна енергија
 - Мини хидроелектране
 - Геотермална енергија
 - Биомаса
 - Унапређење квалитета животне средине - пошумљавање
 - Повећање енергетске ефикасности

СТАМБЕНА СТРАТЕГИЈА ОПШТИНЕ БОР 2015 - 2025

- Статус – усвојена 2015. године
- Велики губици топлотне енергије у систему топлификације – 25%
- Смањење потрошње електричне енергије у јавној расвети
- Није размтрано питање повећање енергетске ефикасности стамбених објеката и прилагођавање климатским променама у случају екстремних појава

ПРОГРАМИ И ПЛАНОВИ

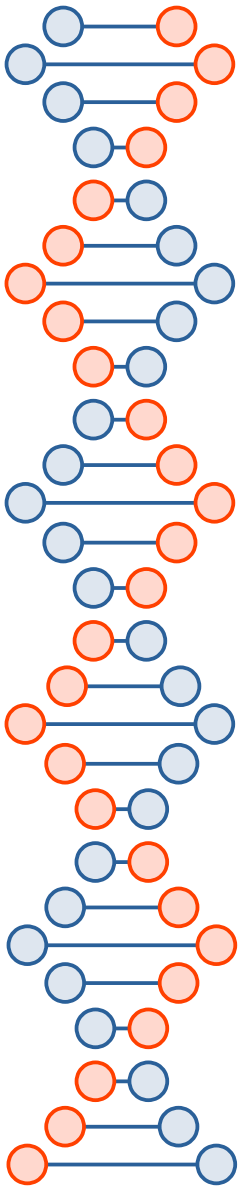
- Локални еколошки акциони плана (2013)
- Програм енергетске ефикасности (2020)
- Локални план управљања отпадом (2022)
- План квалитета ваздуха (нацрт 2022)
- Акциони план за смањењ загађења ваздуха
- План јавног здравља за период 2019 – 2029. године (2019)

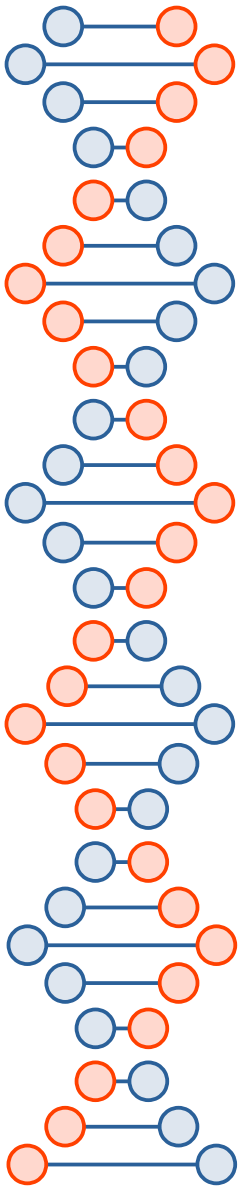
ПРОГРАМИ И ПЛАНОВИ

- Локални еколошки акциони план и план управљања отпадом се не баве питањима климатских промена
- Планови о квалитету ваздуха се баве решавањем проблема високих концентрација сумпордиоксида и прашине а не глобалним питањима загађења ваздуха
- Програм енергетске ефикасности даје процене емисије ГХГ из јавних објеката и инсталација и погона јавних предузећа и прецизира активности за повећање енергетске ефикасности
- Планови у области пољопривреде баве се подстицајима текућих начина производње а не прилагођавања производње климатским променама
- План јавног здравља се не бави питањима утицаја климатских промена на здравље становништва, мерама развоја здравствене заштите у циљу спречавања нових болести
- Планови цивилне заштите дефинишу превентивне мере заштите у случају временских непогода и пожара, планове спашавања и санације последица

БУЏЕТ ГРАДА

- Не садржи наменска средства за израду докумената јавне политике о климатским променама, не планира средства за санацију последица климатских промена

ПРЕПОРУКЕ

- Именовати енергетског менаџера,
- Едуковати службе градске управе о важности локалних докумената јавне политике,
- Просторно и урбанистичко планирање: Планирати нова насеља са нултом емисијом угљеникових оксида
- Користити отпадну топлоту из индустрије за грејање градова и насеља
- Планирати изградњу ветро и соларних електрана на деградираним теренима, забранити изградњу на просторима Еко- мреже и са ИУЦН листе
- Планирати ремедијацију и рекултивацију деградираних простора и стварање понора ГХГ
- Едуковати ОЦД о бављењу питањима климатских промена